

Rovaniemen kaupungin lausuntoluonnos alueellisen matkailijaveron toteuttamisedellytyksistä

Yleisiä näkemyksiä matkailijaverosta

Voit esittää tässä näkemyksiä matkailijaveron tarpeesta ja sen tavoitteita yleisellä tasolla.

- Rovaniemen kaupungin näkemyksen mukaan matkailijaveron käyttöönotto on tarpeellinen ja kannatettava. Tavoitteena on kattaa matkailusta yhteiskunnalle koituvia kustannuksia.

Miten suhtaudut alueellisen matkailijaveron käyttöönottoon?

- Rovaniemen kaupunki kannattaa matkailijaveron käyttöönottoa.

Jos kunnilla olisi mahdollisuus ottaa käyttöön alueellinen matkailijavero, näkisitkö veron ajankohtaisena ja edistettävänä toimenpiteenä?

- Rovaniemen kaupungin osalta alueellinen matkailijavero on erittäin ajankohtainen ja edistettävä asia, joka tulisi saada käyttöön mahdollisimman pian. Matkailu aiheuttaa sekä positiivisia että negatiivisia vaikutuksia kaupungille. Matkailu tuo työpaikkoja ja investointeja alueelle, mutta aiheuttaa myös ongelmia mm. katujen kunnossapitoon talvella. Matkailijaveron tuotolla voitaisiin edistää matkailun sosiaalista hyväksyntää alueella ja panostaa matkailusta aiheutuvien negatiivisten ilmiöiden hoitoon palveluita.

Mitä hyötyjä ja haittoja tällaisesta verosta olisi? Entä mitä mahdollisia ongelmia matkailijaveroon voisi liittyä?

- Matkailijaveron käyttöönotto hyödyttäisi kuntaa kattamaan matkailusta koituvia investointikustannuksia, kuten teiden rakentamista sekä infrastruktuurin ylläpidosta aiheutuvia kustannuksia. Matkailijaveron avulla voitaisiin myös edistää matkailun sosiaalista hyväksyttävyyttä paikallisten asukkaiden keskuudessa. Matkailijaverosta saatavia varoja voitaisiin käyttää infrastruktuurin ja palvelujen parantamiseen tai uusien kehittämiseen, mistä hyötyvät sekä matkailijat että asukkaat.

Miten suhtaudut veron kokeiluluonteiseen? Miten ja millä tavoin kokeilu olisi toteutettavissa? Mitä veron kokeilulla haluttaisiin saavuttaa?

- Ensisijaisesti tulee tavoitella pysyväisluonteista lainsäädäntöä. Kokeiluluonteisena lainsäädäntönä tulee mahdollistaa kaikkien halukkaiden kuntien osallistuminen kokeiluun. Määräaikaisesta kokeilusta kunnille aiheutuvat kustannukset tulee myös korvata.
- Jos päädytään valitsemaan kokeilukuntia, Rovaniemi haluaa olla mukana ensimmäisten joukossa kokeilussa, koska matkailu on alueelle tärkeä elinkeino.

Veron tavoite ja suuruus

Veron tavoite ohjaa veromallin ja verotasojen valintaa. Matkailijavero on muun muassa liitetty kestävän matkailun edistämiseen, joka on Suomen matkailustrategian mukaan yksi Suomen matkailun kehittämistavoitteista. Matkailijavero määräytyy tyypillisesti matkustajakohtaisesti kiinteän euromäärän perusteella per yö tai prosenttiosuutena yöpymisen hinnasta.

Minkälaisia tavoitteita matkailijaverolla olisi? Miksi matkailijavero otettaisiin käyttöön kunnassa ja mitä sillä haluttaisiin saavuttaa?

- Matkailijaveron tavoitteena on kattaa matkailusta aiheutuvia haitta- ja lieveilmiöitä, kuten kunnan vastuulle kuuluvien katujen kunnossapidon, jätehuollon, pysäköinninvalvonnan, virkistysalueiden ja puistojen ylläpidon lisääntyneitä kustannuksia.
- Matkailu aiheuttaa myös asuntojen lyhyt vuokrauksen kautta haittailmiöitä, jotka työllistävät kaupungin rakennusvalvontaviranomaisia. Perittävällä matkailijaverolla voitaisiin kattaa näistä kaupungille aiheutuvia kustannuksia ja vähentää painetta kattaa kustannuksia verotuloilla.
- Rovaniemellä korostuu voimakkaasti talvikauden matkailu, joka aiheuttaa väkiluvun lisääntymisen muutaman kuukauden ajaksi. Tämä puolestaan aiheuttaa tarpeen mitoittaa yhdyskuntainfran kapasiteettia huomattavasti kaupungin väkilukua suuremmalle väestölle. Tämän tuomaa kustannusta voitaisiin kattaa matkailijaverolla.

Mitä kestävän matkailun tavoitteella tarkoitetaan ja miten matkailijaverolla edistettäisiin tätä tavoitetta?

- Kestävä matkailu huomioi ympäristön, talouden, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyys.
- Rovaniemen matkailussa on monella taustalla olevia toimijoita, eikä kaikkien toiminnasta jää tuloja paikallistalouteen. Työntekijät voivat tulla ulkomailta ja maksavat veronsa myös muualle kuin Rovaniemen kaupungille.
- Matkailijavero voisi edistää matkailun sosiaalista hyväksyntää paikkakunnalla, kun sen avulla voitaisiin kattaa matkailusta edellä mainittuja lisäkuluja.
- Matkailusta aiheutuu myös tietyillä alueilla paikallisia häiritsevää toimintaa. Matkailijat eivät aina tunne paikallisia käytäntöjä, ja voivat täten aiheuttaa kotirauhaa häiritsevää toimintaa. Lisätuloilla voitaisiin rakentaa matkailuun kohdistettuja alueita ja huomioida yleiskaavatyössä paremmin matkailun ja paikallisten tarpeiden yhteensovittaminen pitkällä tähtäimellä.
- Lisätulot voitaisiin kohdentaa Rovaniemellä esimerkiksi ympäristönsuojeluun, luonnon ja kulttuuriperinnön ylläpitoon sekä vastuullisiin matkailuhankkeisiin. Verotulojen avulla voitaisiin tukea esimerkiksi retkeilyalueiden ja laavujen rakentamista ja kunnossapitoa.
- Matkailijaveron tuotolla voitaisiin myös kattaa osin hyvinvointialueiden lisäkustannuksia jotka aiheutuvat matkailusta. Suuret matkailijamäärät aiheuttavat paikkakuntien väkilukuun nähden sesonkina väkiluvun moninkertaistumisen ja edellyttävät paikalliselta sosiaali- ja terveydenhuollolta varautumista normaalia väestöpohjaa suurempaan ja monipuolisempaan palvelutarpeeseen. Tämä olisi omiaan edistämään matkailun hyväksyttävyyttä paikallisten keskuudessa, kun sosiaali- ja terveydenhuollon resursseja voitaisiin lisätä sesonkina ja turvata näin paikallisten palvelutaso.

Minkä suuruinen matkailijavero olisi perusteltu?

- Matkailijaveron suuruus tulisi olla kaupungin päätettävissä.
- Matkailijaveron suuruusluokka tulee olla vähintään 2-3 euroa/yö, jotta sillä voitaisiin saavuttaa edellä esitettyjä tavoitteita.
- Verolainsäädännössä olisi hyvä määrätä maksimiarvo verolle, jonka puitteissa kaupungit voisivat päättää perittävän oman alueellisen veron määrän.
- Matkailijaveron määrä voisi olla myös eri suuruinen vuoden aikana, jolloin sillä voisi olla pieni vaikutus lyhyen sesongin pidentymiseen.

Veron soveltamisala

Veromallin osalta tulee ratkaistavaksi, minkä tyyppisiä yöpymisiä se koskisi. Tunnistettuja erilaisia majoitusmuotoja ovat esimerkiksi hotellit, aamiaismajoitukset, alustapalvelujen kautta tapahtuva lyhyt vuokraus (AirBnB, Booking, muut alustat) muut yksityisten majoittajien suorailmoitukset, leirintäalueet, vierasvenesatamat ja risteilyalukset. Lähtökohtaisesti yöpymisiin kohdistuva matkailijavero koskisi sekä ulkomaisia että kotimaisten matkustajia yhdenvertaisesti. Mihin majoitusmuotoihin veron tulisi kohdistua? Entä mihin sen ei tulisi kohdistua?

- Matkailijaveron käyttöönotossa tulisi määrittää lainsäädännössä kuka tulkitaan matkailijaksi, jos vero peritään esim. hotelliöiden lukumäärän perusteella. Huoneistohotellissa voivat yöpyä niin ulkomaalaiset matkailijat kuin esimerkiksi paikkakunnalle töihin tulevat keikkatyöntekijät. Kuitenkaan jälkimmäiseltä ryhmältä ei ole tarkoituksenmukaista periä matkailijaveroa. Tämän toteamiseksi majoituspalveluiden tulisi kuitenkin todentaa matkan tarkoitus aina yöpymisen syynä. Tarkoitus matkailijaverolla ei ole periä lisämaksuja paikkakunnalle ansiotöihin tulevilta.
- Matkailuveroa ei tulisi rajoittaa eri majoitusmuodoilla, vaan soveltamisalan tulisi kattaa kaikki yön yli tapahtuva majoitustoiminta ml. hotellit, huoneistohotellit, lyhyt vuokrauskohteet (Airbnb, Booking jne.) tai erämökit. Muutoin veronperimisessä voi tulla tulkintaongelma majoituskohteiden kategorioidessa itse itsensä.
- Vero tulisi sitoa kiinteissä rakennuksissa tapahtuvaan majoitustoimintaan. Ulkopuolella jäisivät täten leirintäalueilla tapahtuvat asuntovaunuyöpymiset.
- Soveltamisalan rajauksessa tulisi kuitenkin huomioida ulkopuolelle voittoa tavoittelematon majoitustoiminta, jota voi olla esimerkiksi yritysten omistamissa mökeissä työntekijöilleen tarjoamat markkinahinnan alapuolella olevat yöpymiset. Vastaavia yöpymisiä tarjoavat ammattiliitot jäsenistölleen.
- Soveltamisalan ulkopuolelle tulisi jättää myös esimerkiksi sairaaloiden yhteydessä toimivat potilashotellit tai majoittautuminen, joka tapahtuu terveydenhoitokäyntejä varten. Tämä seikka korostuu Lapissa, jossa keskussairaalaan voi olla matkaa 500 km ja vaatii yöpymistä Rovaniemellä.

Veron alueellinen soveltaminen

Veron suuruuden perusteista, verovelvollisuudesta ja oikeusturvasta on säädettävä lailla. Veron käyttöönotto voidaan kuitenkin jättää tietyn kunnan harkintavaltaan. Tällöin kansallinen lainsäädäntö toimii puitelainsäädäntönä, jossa asetetaan reunaehdot kunnissa sovellettaville matkailijaveroille. Valmistelun kuluessa arvioidaan, minkälaisia valinnanmahdollisuuksia verolainsäädännössä on mahdollista jättää kuntien harkittavaksi.

Tulisiko vero olla mahdollista ottaa käyttöön alueellisesti yksittäisissä kunnissa?

- Vero tulisi voida ottaa käyttöön kunnittain valtuuston päätöksellä.

Tulisiko veroa olla mahdollista soveltaa vain osaan kunnan alueista (esimerkiksi vain keskusta-alueella)?

- Tämä voisi olla hyvä mahdollisuus, jolla voitaisiin yrittää kohdentaa matkailua keskusta-alueiden ulkopuolelle ja siten vähentämään paikallisille aiheuttavia haittavaikutuksia ja lisäämään haja-asutusalueille matkailusta tulevia hyötyjä mm. työpaikkojen muodossa.

Tulisiko veroa olla mahdollista soveltaa vain osan aikaa vuodesta kuten sesonkiaikoina?

- Tämä tulisi mahdollistaa kaupunkien päätöksillä. Verolla voisi olla pieni vaikutus sesonkiajan pidentymiseen, ja kohdistumiseen esim. kesäajan matkailuun.

Missä määrin kunnille tulisi jättää mahdollisuuksia valita veron soveltamiseen liittyviä yksityiskohtia? Esimerkiksi alueellinen soveltuminen, erityyppisiin majoituksiin kohdistuminen, ajallinen soveltuminen ja eri verotasot.

- Veron perinnän kannalta olisi selkeää, että lainsäädännöllä määrättäisiin yhtenäisesti puitteista, jos kaupungissa päätetään ottaa vero käyttöön. Kaupungin päätösvaltaan tulisi jättää perittävän maksun suuruus, sovellettava ajanjakso vuodesta sekä mahdollisesti alue, jossa vero perittäisiin korotettuna.

Verotuotto

Veron tuotot voitaisiin lähtökohtaisesti tilittää veroa soveltavalle kunnalle. Suomessa verotulot ovat yleiskatteellisia ja niiden kohdistaminen tiettyihin kohteisiin ei ole yleensä ollut mahdollista. Tämä tarkoittaisi sitä, että lainsäädännössä verolle ei voitaisi osoittaa tiettyjä käyttötarkoituksia. Kunnat voivat kuitenkin itse talousarviomenettelyssään kohdentaa verotuloja vastaavat määrät haluamiinsa kohteisiin.

Voit esittää tässä näkemyksiä verotulojen käytöstä ja kohdistamisesta kunnille.

- Verotulolla katettaisiin kaupungille matkailusta aiheutuneita lisäkustannuksia ja se jakautuisi pääasiassa luonnollisesti eri palveluihin, joissa matkailu tuo kustannuksia.
- Jos matkailijaverotuotot tilitettäisiin suoraan kaupungille, joka on päättänyt veron käyttöönotosta, tulisi verotuoton jaossa huomioida matkailun aiheuttama lisäkustannus hyvinvointialueille, jonka osuudesta veron tuottoon tulisi lainsäädännöllä määrätä. Matkailijat aiheuttavat hyvinvointialueelle kustannuksia, jotka katetaan hyvinvointialueen muusta rahoituksesta ja paikallisten palveluista.

Verovelvolliset, verotusmenettely ja veronkanto

Matkailijaveroissa verovelvollisia ovat usein majoituspalveluja tarjoavat toimijat, jotka tilittävät veron läpikulkueränä joko valtiolle tai kunnalle. Nykyisistä verotusratkaisuista mallia voitaisiin esimerkiksi hakea oma-aloitteisista veroista, kuten arvonnäisäverosta tai valmisteveroista. Voit esittää tässä näkemyksiä verovelvollisuudesta, verotusmenettelystä ja veron keräämisen toteutuksesta.

- Verovelvollisia tulisi olla kaikki majoituspalveluita tarjoavat voittoa tavoittelevat toimijat.
- Verotusratkaisu voisi olla vastaavanlainen kuin arvonnäisäveron käsittely. Yritykset tilittäisivät verotuoton suoraan verottajalle, josta vero tilittettäisiin kaupungille.
- Verotuksen valvonta tulisi järjestää ja lainsäädännössä tulisi huomioida sanktiot veron laiminlyönnille.
- Matkailijavero tulisi toteuttaa juuri esitetystä verona, eikä esimerkiksi julkisoikeudellisena kaupungin päättämänä taksana. Kaupunki ei matkailijaveron perimisen vastikkeena anna suoraan yksilöityä julkista palvelua, vaan verolla olisi tarkoitus kattaa matkailusta aiheutuvia lisäkustannuksia kaupungin toimintaan.

Alueellisen matkailijaveron taloudelliset vaikutukset

Ensimmäisessä työvaiheessa pyritään tunnistamaan, minkälaisia alustavia vaikutuksia matkailijaverolla olisi niin valtakunnallisesti kuin alueellisesti. Tästä taustaa varten voit esittää tässä näkemyksiä ja taustatietoja matkailun merkityksestä Suomelle. Voit kuvata sanallisesti ja numeraalisesti esimerkiksi yöpymisen määriä tai matkailun tuomia vero- ja muita tuloja kunnalle. Huomaathan, että voit lisätä kyselyn loppuun myös liitteenä esimerkiksi selvityksiä tai tutkimuksia.

Minkälainen merkitys matkailulla on kunnille?

Rovaniemellä oli noin 1,6 milj. yöpymistä vuonna 2025. Jos näistä perittäisiin noin 2-3 euron matkailijavero, tulisi kaupungille tuottoja 3,2-4,8 milj. euroa, jolla saataisiin katettua matkailusta aiheutuvia lisäkustannuksia kaupungille ja hyvinvointialueelle.

Miten matkailijavero vaikuttaisi kunnan matkailumääriin ja vetovoimaan?

Esitetty 2-3 euron matkailijavero yöltä ei aiheuttaisi muutosta matkailijamääriin tai vetovoimaan. Vero olisi vastaavan suuruinen kuin muissakin Euroopan maissa perittävä matkailijavero.

Miten arvioit matkailijaveron vaikuttavan alueen yrityksiin ja asukkaisiin?

Asukkaiden kannalta matkailijaverolla olisi myönteinen vaikutus, koska sen avulla voitaisiin palvelutaso pitää paikallisille samalla tasolla koko vuoden aikana. Nyt matkailu aiheuttaa sesonkiluonteisena haittailmiöitä tietyillä alueilla.

Yrityksille veronperintä aiheuttaa pienen lisätyön, mutta vastaavalla tavalla perittäessä kuin arvonnäisävero, ei pidemmällä tähtäimellä veronkanta aiheuttaisi suurta muutosta.

Miten näet vaikutusten riippuvan siitä, ottavatko lähialueen kunnat matkailijaveron käyttöön ja minkälaisena?

Lapissa on välimatkat kuntien välillä suuret, joten yksittäisten kuntien päätöksillä tuskin olisi vaikutusta toisiin.

Miten arvioit matkailijaveron suhdetta muihin matkailuun tai majoitustoimintaan kohdistuviin veroihin?

- Matkailijavero ei olisi euromääräisesti suuri verotuloerä kaupungille, mutta sillä katettaisiin matkailun lisäkustannuksia. Matkailusta tuleva yhteisö- ja tulovero ovat suuremmat tulolähteet. Matkailijaveron lisäksi tulisi selvittää myös tuloverotuksellisia ratkaisuja paikkakunnalla lyhyen aikaa työskentelevien osalta.

Muut huomiot

Mitä muita näkökohtia alueellisen matkailijaveron valmistelussa tulisi huomioida? Miten muuten haluat kommentoida matkailijaveron valmistelua?

- Matkailijavero tulee saattaa lainsäädäntöön mahdollisimman nopealla aikataululla. Rovaniemen kaupunki on halukas lähtemään matkailijaverokokeiluun, jos sellainen päätetään aloittaa.